

แนวทางการจัดการมลพิษจากอุตสาหกรรม ชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

อรสา นิลประกอบกุล
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี)

อุตสาหกรรมชุมชน เป็นกิจกรรมในชุมชนที่ดำเนินกิจการในลักษณะอุตสาหกรรม ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 มีอยู่ทั่วไปในแหล่งชุมชนทุกภูมิภาคของประเทศ ตัวอย่าง เช่น สินค้า (OTOP) กลุ่มอาชีพ/แม่บ้าน และวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

อุตสาหกรรมขนาดเล็ก เป็นโรงงานจำพวกที่ 1 ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ซึ่งสามารถประกอบกิจการได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 และมีการใช้เครื่องจักรรวม ตั้งแต่ 5 แรงม้า ขึ้นไป หรือคนงาน ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป

จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูล ปี 2551 – 2552 ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า มีอุตสาหกรรมชุมชนจำนวน 40,000 แห่ง และอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 45,000 แห่ง มีปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดีที่ระบายสู่สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 6 ของกิจกรรมทั้งหมด ที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ 3 ลุ่มน้ำวิกฤติ ได้แก่ เจ้าพระยาท่าจีน และบางปะกง ดังนั้น อุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กจัดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่เนื่องจากยังไม่มีมาตรการในการจัดการมลพิษ และไม่มีหน่วยงานในการให้ความรู้ การอนุญาตหรือกำกับดูแล กรมควบคุมมลพิษจึงพัฒนาเทคโนโลยีการควบคุมมลพิษที่ใช้การได้ดีที่สุด พร้อมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการอนุญาตประกอบกิจการสำหรับอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำโครงการพัฒนาเทคโนโลยีการควบคุมมลพิษที่ใช้การได้ดีที่สุด (Best Practical Control Technology) สำหรับอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันเรามี

1. ฐานข้อมูลอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ครอบคลุมประเภทของอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 107 ประเภท

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขประกอบการอนุญาต พร้อมแนวทางในการกำกับดูแลและตรวจสอบ

3. รูปแบบเทคโนโลยีการควบคุมมลพิษ และการจัดการน้ำเสียของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่สนใจ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากคู่มือแนวทางในการจัดการมลพิษจากอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจาก Webpage ของโครงการ <http://Bptguides.com> ซึ่งหากเราช่วยกันจะช่วยลดปัญหามลพิษทางน้ำของเสีย และกลิ่นเหม็น รวมทั้งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. คู่มือ การจัดอบรมเตรียมความพร้อมในการถ่ายโอนภารกิจและให้ความรู้ด้านการจัดการน้ำเสียให้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 16 แห่ง

2. คู่มือ แนวทางการจัดการมลพิษจากอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. <http://www.pcd.go.th/>